کارڵ مارکس

بۆ ئەبراهام لینکۆڵن، سەرۆکی ئەیالاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

بەڕێز

ئێمە، بەبۆنەی سەرلەنوێ هەڵبژاردنی سەرکەوتووانەی پایەبەرزتان بە زۆربەی دەنگەکان، هیوای خۆشبەختی دەخوازین بۆ گەلی ئەمریکا. ئەگەر بەرگری لە دژی دەسەڵاتی موڵکدارانی کۆیلەکان، درووشمی میانڕەوی یەکەم هەڵبژاردنتان بوو، ئەوا، بانگەوازی خەباتگێڕو سەرکەوتووانە بۆ سەرلەنوێ هەڵبژاردنتان، ڕاگەیاندنێ مردن بۆ کۆیلایەتییە!

هەر لە سەرەتای پێکدادانە مەزنەکانی ئەمریکا، کرێکارانی ئۆروپا، بە غەریزەتەوە هەستیان کرد کە چارەنووسی چینەکەیان بە ئاڵا ئەستێرینەکەیانەوە گرێدراوە. ئایا نەدەبوو خەبات لە پێناو زەوی و زارەکان کە دەسپێکی ئەم مەلحەمە پڕ زەبروزەنگە ترسناکە بوو، بڕیار لەسەر ئەوە بدا، زەمینە نەکێڵراوەکانی دەشتە بەرفراوانەکان بخرێنە ژێردەستی کاری کۆچکراوەکان یان دەبێ بە پێڵاوی خاوەن کۆیلەکان شەرمەزار بکرێ؟

کاتێ ئۆلیگارشییە موڵکدارەکانی300 000کۆیلە بۆ یەکەم جار لە مێژووی جیهان وێرایان ووشەی کۆیلە لەسەر ئاڵای یاخیبوونی چەکدارانە بنووسی؛ کاتێ لە هەمان ئەو شوێنە، بۆ یەکەم جارە لە ماوەی100ساڵدا، بیرۆکەی کۆمارێکی دیموکراسی مەزن سەریهەڵداو یەکەم بانگەوازی مافی مرۆڤ ڕاگەیەندراو یەکەم پاڵ بە شۆڕشی ئۆروپی سەددەی هەژدەهەمەدا درا؛ کاتێ لە هەمان ئەو شوێنە، دوژمنانی شۆڕش بە هەوڵ و خۆگرییەوە، شانازییان بەوەوە دەکرد بە لەناوبردنی"بیروباوەڕە باڵادەستەکانی ئەو سەردەمە کە دەستوورە کۆنەکە دارشت"و ڕایانگەیاند کە "کۆیلایەتی دەزگایەکی سوودمەندە-تاقە چارەسەرە بۆ کێشە گەورەکەی نێوان کارو سەرمایە"و بە گاڵتەجاڕییەوە ڕایانگەیاند کە مافی موڵکدارێتی مرۆڤ"بەردی بیناغەی دامەزراوە نوێیەکەیە"-ئەو کاتە چینی کرێکاران لە ئۆروپا دەستبەجێ تێگەیشتن، تەنانەت پێش ئەوەی چینە باڵادەستەکان بە لایەنگیری توندڕەوانە لە کێشەی خاوەن موڵکە عەقارییەکانی ئەیالاتەکانی باشووردا بکەن، ئەو هەڕەشە شوومەیان لێدەکرێ کە ئاشووبی خاوەن کۆیلەکان، زەنگی مەترسییە لە پێناو هەوڵدانی موڵدارەکان بە هێرشێکی خاچپەرستانەی گشتی لە دژی کاردا و چارەنووس و هیوای دواڕۆژی کرێکاران و تەنانەت دەسکەوتەکانی ڕابردووشیان لەم خەباتە بەرفرەوانەی ئەودیوی ئۆقیانووس ئەتلەسی دەخاتە مەترسییەوە. لەبەر ئەم هۆیە، چینی کرێکار لە هەموو شوێنێکدا، بە ئاراميیەوە ئازاری مەحرومبوونیان لە قەیرانی پەموو دەکێشا و بە گەرمییەوە لە بەرژەوەندی کۆیلەکاندا، لەدژی دەستتێوەردەران ڕاوەستان؛ ئەو دەستتێوەردانە کە چینە باڵادەست و"تێگەیشتووەکان"بەوپەڕی سووربوون و کۆڵنەدانەوە، هەوڵی جێبەجێکردنیان دەدا. کرێکاران لە وڵاتەکانی ئۆروپاشدا، لە پێناوی ئەو کێشە ڕەوایە، بەخوێنی خۆشیان بەشداریان کرد.

تا کرێکاران، وەك هەڵگری ڕاستەقینەی دەسەڵاتی سیاسی لە باکوور، ڕێگایان دا، کۆیلایەتی، بێحورمەتی بە کۆمارەکەیان بکەن؛ تا لەبەردەم ڕەشپێست کە بە بێ پەسەندایەتی خۆی، دەکڕدرێت و دەفرۆشدرێت، شانازی بە ئیمتیازی پایەبەرزی کرێکاری سپی بکەن کە دەتوانێ خۆی، خۆی بفرۆشێ و بەخۆی سالاری خۆی هەڵبژێرێ؛ بەدرێژایی ئەوە نەیانتوانی ئازادی ڕاستەقینەی کارکردنیان دەستبکەوێ یا یارمەتی خەباتی ئازادیخوازی برا ئۆروپییەکانیان بدەن. ئەم ڕێگەگرییەی بەردەم پێشکەوتن، کەوتە بەر دەریای سووری جەنگی ناوخۆدا.

کرێکارانی ئۆروپا بڕوای پتەویان هەیە بەوەی کە چۆن جەنگی ئەمریکی لەپێناو سەربەخۆیی، سەرەتای سەردەمێکی نوێ بۆ دەسەڵاتدارییەتی چینی ناوەند بوو، بەهەمان شێوەیەش، جەنگی ئەمریکی لەدژی کۆیلایەتی، سەرەتای سەردەمی دەسەڵاتدارییەتی چینی کرێکارە. کرێکاران وای دەبینن کە ئەوە هێمایەکی ڕاستەقینەیە بۆ سەردەمێکی نوێ، سەردەمێکی پڕمانا کە ڕاکێشانەکە بەر ئەبراهام لینکۆلن کەوت، کوڕی پۆڵایینی چینی کرێکار، بۆ ئەوەی لە ناو خەباتی بێ نموونەدا، سەرکردایەتی نیشتمانەکەی بکات بۆ رزگارکردنی ڕەگەزێ کۆیلەکراوو لەپێناو گۆڕینی سیستێمی کۆمەڵایەتی جیهان.

ئیمزاکەران بەناوی ئەنجوومەنی باڵای ئەسوساتسیونی کرێکارانی جیهانی:

Le Lubez, korrespondierender Sekretär für Frankreich; F. Rybczinsky (Polen); Emile Holtorp (Polen); J. B. Bocquet; H. Jung, korrespondierender Sekretär für die Schweiz; Morisot; George W. Wheeler; J. Denoual; P. Bordage; Le Roux; Tallandier; Jourdain; Dupont; R. Gray; D. Lama; C. Setacci; F. Solustri; P. Aldovrandi; D. G. Bagnagatti; G. P. Fontana, korrespondierender Sekretär für Italien; G. Lake; J. Buckley; G. Howell; J. Osborne; J. D. Stainsby; J. Grossmith; G. Eccarius; Friedrich Leßner; Wolff; K. Kaub; Heinrich Bolleter; Ludwig Otto; N. P. Hansen (Dänemark); **|20|** Karl Pfänder; Georg Lochner; Peter Petersen; Karl Marx, korrespondierender Sekretär für Deutschland; A. Dick; L. Wolf; J. Whitlock; J. Carter; W. Morgan; William Dell; John Weston; Peter Fox; Robert Shaw; John M. Longmaid; Robert Henry Side; William C. Worley; Blockmoor; R. Hartwell; W. Pidgeon; B. Lucraft; J. Nieass

G. Odger, Präsident des Rats
William R. Cremer, ehrenamtlicher Generalsekretär

لە 22**و** 29/ 11/ 1846 **نووسراوە و لە(سۆسیال-دیموکرات، ژمارە**3**، لە** 30**دیسەمبەری**1864**بڵاوکراوەتەوە)**

سەلام عەبدوڵڵا ئیبراهیم
dwaroj@yahoo.de

سەرچاوە: Karl Marx/Friedrich Engels - Werke, (Karl) Dietz Verlag, Berlin. Band 16, 6. Auflage 1975, unveränderter Nachdruck der 1. Auflage 1962, Berlin/DDR. S. 18-20